

2022 – 5

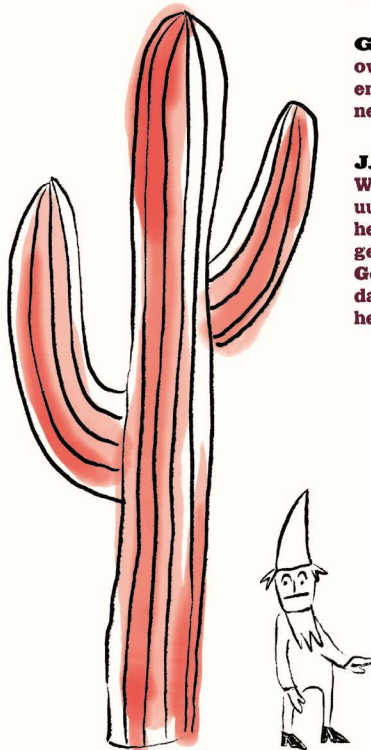
HOLLANDS Maandblad

als de doodsreutel / terugblik op wat hij heeft weggevaagd

Hedwig Selles

Geert Corstens
over thatcherisme
en het onhoudbare
neoliberalisme

J.A. Janssen
Wij hebben twee
uur naar hetzelfde
hectometerpaaltje
gestaard bij
Geldermalsen,
dat is ook niet
helemaal in orde.

Delphine Lecompte schrijft een brief aan poemavrouw Diana Ross

HOLLANDS Maandblad

INHOUD NO. 5 – 2022

vierenzestigste jaargang • nummer 894
mei 2021

Opgericht in 1959 door K.L. Poll.

www.hollandsmaandblad.nl

David Garvelink – Deze maand

Hedwig Selles – Gedichten

Delphine Lecompte – Oden aan vooral dode idolen – iv

Arnon Grunberg – Geitenneukers, kinderporno en rubberen maskers

Marijn Sikken – Gedichten

John-Alexander Janssen – Geldermalsen. Of: De Neus, 4c

Geert Corstens – Thatcherisme en het onhoudbare neoliberalisme

Tyche Tjebbes – Gedichten

Sasha Anders – Een lam zonder smet of gebrek

Alexander Rinnooy Kan – Eerste Kamer

Hans van Pinxteren – Finy

Tekeningen Anika Franke

Auteurs in dit nummer

Colofon

Deze maand

David Garvelink

Op de vensterbank van mijn grootvader lag een kiezel die precies in z'n handpalm paste. Wanneer een kat zich overdag in de achtertuin waagde teneinde de rozen onder te zeiken of een vogeltje dood te bijten, reageerde mijn opa – zelfs midden in een relaas over de oorlog – door grondig te vloeken, de steen weg te grissen, de achterdeur open te gooien en met buitengewoon grote trefzekerheid over een meter of tien de kat te bekogelen, waarna het poezenbeest verschrikt over de muur wegschoot richting veiliger havens en de geriatrische scherpschutter tevreden naar buiten schuifelde om de steen weer tussen de struiken vandaan te plukken.

Soms maakt een kat uitstekend te verklaren sprongen. Zo ook het *Hollands Maandblad*, de ongenaakbare poes van de Nederlandse literatuur purrrrr sang, gezegend met een felien eigenzinnige lezersschare. Van oudsher maakt dit tijdschrift themanummers, over bijvoorbeeld poëzie, onderwijs, liefde en hoewel sommige thema's strandden op de tekentafel (zoals 'telecommunicatie', 'groenten en fruit' en 'metafrastische metagenesis'), is dit ietwat vergeten gebruik telkens succesvol gebleken. Het is dan ook tijd de sprong weer te maken door het volgende *Hollands Maandblad*, onder redactie van Bert Vuijsje en Erik van den Berg, volledig te wijden aan jazz. Beiden staan te boek als uitermate kundige en ervaren schrijvers en redacteurs, die naar bed gaan en opstaan met jazz, tussendoor lustig dromend over een ballonvlucht boven het Groene Hart met Dizzy Gillespie en Sarah Vaughan.

Niet alleen laat zowel *Hollands Maandblad* als jazz zich kenmerken door creativiteit en virtuositeit, door een grondige afkeer van geijkte paden, eveneens is het onbegrip dat jazz soms ten deel valt, de literatuur niet vreemd. Ooit hoorde ik een Engelsman verkondigen: 'No-one

listens to jazz, only science teachers and the mentally ill', waarna diens jazzliefhebbende gesprekspartner ad hominem riposteerde: 'You fear jazz, you fear the lack of rules, the melody get's abstract, you mess your trousers and you run to your mommy.' Dat verwijt van dufheid klinkt iedereen bekend in de oren die weleens een niet-lezer probeerde over te halen om een literair tijdschrift open te slaan.

Verder is gekozen voor een experimentele kruisbestuiving door samen te werken met het geroemde Jazz Orchestra van het Concertgebouw, dat het nummer gaat verspreiden onder de duizenden aficionado's die het aankomende Jazz Festival in Den Haag zullen bezoeken.

Vrees niet, het is geen kwestie van als de kat van huis is, dansen de jazzmuzikanten op tafel (dat doen ze ook wel als de kat thuisblijft). U kunt dus uitkijken naar een nummer vol onberispelijke literatuur. Het is bovendien met evenveel liefde en toewijding gemaakt als het reguliere *Hollands Maandblad*. Dus ik beloof u: alles komt op z'n pootjes terecht.

lees het nieuwe nummer

Bij twijfel

Marijn Sikken

Je moet haar achterlaten in de tijd, zegt iemand
wier visitekaartje belooft dat ze ervoor heeft geleerd
wat iets anders is dan dat ze het heeft doorleefd

Wat ik wil zeggen is hoe krijg je het uit je strot
Wat ik zeg is dat ik niet weet hoe dat moet

Daarop wordt er flink gezwegen. Ik wil deze dame
graag vertrouwen, maar het is net als met houden van:
je kunt het niet van een ander, als je het niet van jezelf

Ik slaak een diepe zucht, de kussens in mijn rug steunen
Traag zakt de gember naar de bodem van het glas

Soms is de pijn zo groot dat ik naar zee trek
ver van adviezen en begripvolle stiltes
Ik tel zeesterren langs het eb

de beste raad spoelt aan mijn voeten
Bij twijfel is het antwoord altijd water

De naam die we bedachten bleek te groot

Linkermouw

We kochten een jas, je vader en ik
in een winkel zo groot als het hiernamaals,
Zoveel rekken, zoveel paden: nooit geweten
dat er zoveel jassen waren

We bekeken vormen, bespraken kleuren,
aaiden stoffen en bevoelden voeringen,
we roken eraan en vonden hem prachtig
Het was een waarin je je kon wentelen

We zagen het helemaal voor ons, in de regen,
in iedere storm: jij zou je beschermd weten
Nee, de jas hoefde niet te worden ingepakt,
het was geen cadeautje

Kraag

Tot bleek dat je hem nooit zou dragen
Niets klopte nog: de kraag, de capuchon,
de rits sloot te hoog, ineens was de jas
angstaanjagend te groot, je zou erin

verdrinken. Een gruwelijk beeld,
dat we opvouwd en wegstopten
in onze diepste kasten. Naderhand
vergaten we bijna dat hij er nog hing

Een naam is een verwachting,
met een naam hecht je je
Probeer maar eens een kip te slachten
die Franka heet, laat een hond inslapen

die luistert naar de naam Lieve – nee
dat gaat niet zonder slag of stoot
Met een naam spreek je een wens uit:
dit geef ik je mee, deze boodschap

dit idee over wie ik denk dat jij zult worden
Alle hoop zit in de naam

Rechtermouw

Op een dag geven we de jas door
Hij hangt friskewassen aan een haak
en wordt als nieuw gestreken
Straks mag iemand anders

het kaartje ervan afknippen.
We zullen de jas aanbevelen:
prachtontwerp en nooit gedragen.
Als in dat beroemde verhaal

waarvan niet zeker is
dat Hemingway het schreef
Zal het schrijven als we hem
aan andere schouders zien?

We zullen trots zijn, op haar, op jou
voor wie de jas eigenlijk was bedoeld

lees het nieuwe nummer

Geldermalsen.

Of: De Neus, 4C

John-Alexander Janssen

Op 1 augustus jongstleden voltrok zich een buitengewoon eigenaardige geschiedenis in Amsterdam, een geschiedenis die op het eerste gezicht in vreemdheid door weinig andere geschiedenissen wordt overtroffen, maar die bij nadere beschouwing misschien wel verre van uniek blijkt.

Op die bovengenoemde eerste augustus zat een zekere – vanaf dit punt lopen de versies van het verhaal overigens al uiteen – jongeman genaamd Simon de Jong op de bank van zijn appartement aan een van de grachten en wilde net een slok koffie nemen, toen de deurbel ging.

Simon, die niemand verwachtte en dus aannam dat het de zoveelste pakketbezorger was, nam afscheid van een zeer comfortabele houding, liep naar het halletje – geen triviaal detail: Simon bezat een koophuis (in de vorm van een appartement, maar laten we niet ontaarden in technische specificaties) – en drukte op de elektronische opener. Daarna liep hij terug naar de bank, installeerde zich en hervatte het kijken naar *De Slimste Mens*.

Hij zat nog niet of in het nogal gehorige trappenhuis klonken voetstappen, gevolgd door geklop op de deur. En stemmen. Van een man en een vrouw. Simon ving een tekst op die hij niet direct kon plaatsen: ‘Haal jij de vissen uit de auto?’ Waarop werd geantwoord: ‘Eerst inchecken.’

Verbaasd stond Simon op en tuurde door het kijkgaatje. Inderdaad een man en een vrouw. Ze droegen jassen en hadden rolkoffertjes. Simon opende de deur.

Een kleine man, een jaar of veertig en bebrild, keek hem aan en zei: ‘Goeddag, sorry dat we iets later zijn.’

‘Tets later?’

‘Ja,’ zei de man, en onmiddellijk erachteraan, ‘had je ons bericht niet gekregen?’

‘Jullie bericht?’ vroeg Simon.

‘Ja, over de file, bij Geldermalsen,’ zei de vrouw, niet onknop en met kort haar. Ze wilde nog iets zeggen, maar Simon onderbrak haar.

‘Wacht even, ik denk dat jullie het verkeerde adres hebben.’

‘Dat lijkt me sterk,’ zei de man. ‘Dat komt rechtstreeks van Airbnb.’ Hij maakte aanstalten om zijn telefoon te pakken.

‘Airbnb? Dat is onmogelijk.’

‘Toch is het zo,’ mengde de vrouw zich nu in de discussie. Ze deed een stap naar voren en toonde hem enkele coördinaten. ‘Kijk: Simons Neus, 4c.’

Simon trok een wenkbrauw op. ‘Bedoelen jullie soms het Simonaeshof?’ vroeg hij. ‘Of de Simoneussestraat? Dat is hier niet in de buurt; ik weet eigenlijk niet eens of die wel bestaan in Amsterdam... Maar ongeacht, jullie zitten hier toch echt verkeerd.’

‘Simons Neus, 4c,’ herhaalde de vrouw. ‘Kijk maar.’

Ze hield haar mobieltje voor het gezicht van Simon.

‘Ik vind het vervelend voor jullie,’ zei die, ‘maar het is heel simpel, ik woon hier en ik verhuur niets. Jullie kunnen beter een hotel zoeken.’ Hij maakte aanstalten zich om te draaien.

Op dat moment schraapte de man zijn keel. ‘Luister, kennelijk had je niet op ons gerekend, dat is al kwalijk genoeg, maar we zijn hier vanmiddag helemaal vanuit Gemert naartoe gereden, dat duurde vier uur. Het minst wat je kunt doen, is even kijken. Dat is toch een kleine moeite?’

Simon, die goed wist dat als mensen het over ‘een kleine moeite’ hebben, die meestal zodanig ongelegen komt dat hij alsnog uitloopt op een heel irritante en grote moeite, zuchtte diep. *De Slimste Mens* was al afgelopen. Daarvoor hoefde hij het niet meer te laten. Desondanks zuchtte hij opnieuw.

‘Alsjeblieft?’ vroeg de vrouw.

Zonder iets te zeggen pakte Simon de telefoon uit haar hand. Wat hij zag stemde hem ongerust. En omdat hij doorgestoken kaart vermoedde, controleerde hij onmiddellijk op zijn eigen telefoon de coördinaten, maar ook daar leidden die naar... zijn eigen neus.

In diepe verwarring zette hij een stap achteruit en begon te stamelen: ‘Ik... dit is... ik... Dit kan niet!’ riep hij ten slotte uit.

‘We zeiden het toch,’ zei de vrouw kalm, en opnieuw stak ze hem haar telefoon toe: ‘Het appartement staat op Airbnb.’ Met samengeknepen ogen bestudeerde ze Simons gezicht: ‘Kijk zelf maar, de foto’s kloppen ook.’

Simon bekeek de foto’s en las de beschrijving. ‘Op een steenworp afstand van Centraal Station, midden in het hart van Amsterdam, ligt deze vlezige, ietwat kromme neus met forse gaten, waarin u met tot wel vijf personen zeer comfortabel kunt overnachten. Simons neus is van alle moderne gemakken voorzien. Behalve goudvissen geen huisdieren toegestaan.’ Alles klopte.

Hij kneep zijn ogen dicht. Een stilte viel.

De man kuchte. ‘Hoe gaan we dit oplossen?’

‘Oplossen? Dit is absurd!’

‘Ja,’ zei de man, ‘het is ongewoon, maar wij hebben net twee uur lang naar hetzelfde hectometerpaaltje gestaard bij Geldermalsen, dat is ook niet helemaal in orde. En bekijk het eens van onze kant: het is niet bepaald een gemakkelijke tijd geweest, zo thuis opgesloten door de overheid, met drie schoolgaande pubers. Dit is ons enige weekendje uit en we hebben onze rolkoffers helemaal omhooggetild en dachten daar een comfortabel appartement aan te treffen...’

‘U heeft het over mijn neus!’

‘Dan had je hem maar niet op Airbnb moeten zetten!’ zei de vrouw.

‘Dat heb ik helemaal niet gedaan!’ zei Simon.

‘Ja, ho eens even,’ zei de man. ‘Dat kan iedereen wel zeggen. Feit is: het is jouw neus en hij staat op Airbnb. Ook de co-

ordinaten kloppen precies. Je hebt het zelf gezien. Of ga je me nou vertellen dat jij niet gelooft in satelliettechnologie?’

‘Ik heb weinig tegen satelliettechnologie,’ zei Simon, ‘maar...’ Plotse-ling viel hij stil, knikte nee, draaide zich om, liep naar binnen en smeede de deur dicht met een klap.

‘Jonnes,’ klonk het, ‘dit laten we niet over onze kant gaan. Bel de politie.’

‘Bel maar!’ riep Simon vanachter de deur.

Niet lang daarna ging opnieuw de bel. Simon opende het raam. Langs de gracht stond een politieauto geparkeerd, voor de deur een tweetal agenten. Luid mopperend drukte Simon op de intercom. Hij wachtte tot de agenten bijna bovenaan de trap waren, trok om de man en vrouw voor te zijn de deur met een ruk open en riep: ‘Deze mensen hier beweren dat ze een kamer hebben geboekt in mijn neus! Totale onzin! Dit is mijn huis, ik woon hier en ik verhuur niets! Ook mijn neus niet!’

Het koppel uit Gemert fronste hevig, maar liet de dienders het woord voeren.

De agenten keken elkaar aan. ‘Rustig aan meneer, we kunnen u prima verstaan...’

‘Iemand heeft mijn neus op Airbnb gezet en deze mensen zeggen dat ze een overnachting hebben geboekt! En ze...’ hakkelde Simon, tamelijk overstuurd.

Eén van de agenten schraapte haar keel. ‘Meneer, kunt u mij uw naam en uw geboortedatum vertellen?’

‘Mijn naam? Hoezo mijn naam? Het gaat erom dat mijn neus op Airbnb staat en ik heb geen idee wie hem daar...’

‘Meneer, heeft u de afgelopen vierentwintig uur alcohol en of verdovende middelen gebruikt en zo ja welke?’

Simon schudde driftig van nee. ‘Alleen een paar biertjes, meer niet!’

‘Hoeveel is een paar? En wanneer was dat?’

‘Twee, drie. Vanmiddag. In de namiddag. Maar...’

‘Waar was dat?’

‘Waar? Gewoon, op een terras, in het Vondelpark. Maar nogmaals, dit is allemaal bijzaak!’

‘Heeft u uw drankje steeds in de gaten gehouden?’

‘In de gaten gehouden...?’

‘Meneer, bent u voortdurend in de buurt van uw drankje geweest?’ vroeg de andere agent. En voegde toe: ‘Vanwege *mystery popping*.’

‘Wat?’

‘*Mystery popping*,’ herhaalde hij. ‘Paljassen stoppen pilletjes in de drankjes van willekeurige horecabezoekers en filmen dan van een afstandje hun reactie. We hoeven u niet uit te leggen dat dit heel fout kan aflopen.’

‘Daarom willen we weten...’

‘Daar gaat het hier helemaal niet om!’ riep Simon uit. ‘Het is punt is dat deze wildvreemden voor mijn deur opduiken en zeggen dat mijn neus op Airbnb staat en dat ze die hebben geboekt voor vannacht!’

‘Twee nachten,’ merkte de vrouw droogjes op.

Zwijgend keken de agenten elkaar aan.

‘Laat hem z’n roes maar uitslapen,’ zei de agente ten slotte. En tegen de man en vrouw uit Gemert: ‘Het spijt ons, maar het is beter als u voor vannacht een hotel zoekt. Wellicht kunt u de kosten nog verhalen op Airbnb. Het is overigens niet de eerste keer dat we vanuit de politie dingen zien misgaan met boekingen. Laatst had een voetbalelftal een enorme gok gehuurd op de Bloemstraat, maar die bleek ontoegankelijk want verstopt. Dat gaf een hoop trammelant, want de verhuurder was ooit verslaafd geweest aan neusspray... Enfin.’

Nadat de agenten en het duo uit Gemert waren vertrokken, belde Simon meteen de klantenservice van Airbnb. Die bleek van internationale inslag: hij werd doorverwezen naar de Nederlandse afdeling, waar een uiterst vriendelijk man hem naar eigen zeggen niet ‘verder’ kon helpen. Na lang aandringen en twee keer doorverbinden, hoorde hij eindelijk

waarom: volgens de gegevens van het boekingsplatform stond hij niet als eigenaar geregistreerd van het appartement Simons Neus 4c. Uit privacyoverwegingen kon de medewerker hem niet vertellen op wiens naam het appartement dan wel stond, maar, zo werd hem verzekerd, het was in ieder geval niet de zijne.

‘Dit is toch te bizar voor woorden?’ zei hij. ‘Wat zou u doen als onverwacht mensen voor uw deur opduiken die beweren dat ze een overnachting in uw neus hebben geboekt?’ De medewerker bleef onvermurwbaar en hield zich zagezegd slechts aan de instructies van het hoofdkantoor in Dublin, die in dit soort gevallen ‘jammer en helaas voor meneer’ niets aan duidelijkheid te wensen overlieten.

Misschien was de hele situatie toch het verlate gevolg van dat ballonnetje lachgas, dacht Simon, dat hij samen met een vriend had genomen, wel net buiten de afgelopen vierentwintig uur, zodat hij die inname met een gerust hart voor de politie kon verzwijgen.

Maar van lachgas sla je toch niet aan het hallucineren?

In een staat van diepe verwarring ging Simon slapen.

Simons verwarde staat werd de volgende ochtend verergerd door een harde botsing met de werkelijkheid. Toen hij op de website van Airbnb zocht naar ‘Simons neus 4c’, verschenen daar, pontificaal op het scherm, diverse vanuit verschillende hoeken genomen foto’s van zowel de binnen- als buitenkant van zijn reukorgaan. Het waren exact dezelfde foto’s als op de telefoon van de vrouw. De beschrijving was iets aangepast: ‘Op een steenworp afstand van Centraal Station, midden in het hart van Amsterdam, ligt deze vlezige, ietwat kromme neus met *ruime* neusgaten, waarin u met tot wel zes personen zeer comfortabel kunt overnachten. Simons neus is van alle moderne gemakken voorzien. Behalve goudvissen geen huisdieren toegestaan.’

Zés personen? Simon huiverde, als hij niet handelde stond straks een zestal uit Gemert of desnoods Milheeze voor de deur! Hij wilde onmid-

dellijk de politie bellen, maar een diep gevoel van vergeefsheid overviel hem: de politie was al geweest en had bitter weinig geholpen.

Hij maakte een kop koffie en staarde uit het raam. Wacht eens, schoot hem te binnen, als mijn neus op Airbnb staat en als die site beweert dat ‘Simons Neus 4c’ niet op mijn naam staat...

Notaris Willem jr. van Eeghen, nog niet al te lang in het vak maar al gezegend met een bloeiende praktijk, luisterde naar Simons verhaal, maakte wat aantekeningen op de computer, bekeek het resultaat en humde tevreden. Daarna draaide hij het beeldscherm naar de cliënt: ‘Goed én slecht nieuws. Wat wil je eerst horen?’

‘Het goede,’ zei Simon.

‘Juist. Nou, het klopt wat Airbnb beweert: Simons Neus 4c is een paar maanden terug verkocht.’

‘Hoe kan dat?’ zei Simon.

‘Kijk maar,’ zei Van Eeghen. ‘Hier.’ Hij klikte een ander venster tevoorschijn: ‘Uw neus heeft in april drie weken op Funda gestaan. Voor Amsterdamse begrippen is dat best lang, maar ik zie wel...’

‘Ja?’

‘Kennelijk heeft de koper van uw neus na de overdracht besloten tot splitsing in appartementen. Dat verklaart althans het c-gedeelte. Ik kan wel even voor u in het kadaster kijken...’

‘Het c-gedeelte? Maar, hoe kan iemand in vredesnaam mijn neus op Funda zetten? *Mijn* neus?!’

Van Eeghen leunde naar achteren, nam Simon op en zei: ‘Met alle respect, dat zult u wel begrijpen.’

‘Ik begrijp het helemaal niet! U zegt net dat mijn neus vier, of wat was het, drie weken op Funda heeft gestaan. Verbaast het u dan helemaal niet dat ik daar niets van afwist? Dat u de eerste bent die dat tegen me zegt?’

‘Neem me niet kwalijk,’ zei de notaris. ‘Naar ik vrees is er sprake van een stukje beroepsdeformatie. Soms neem ik voetstoots aan dat iedereen wel weet wat ik weet.’

‘Wat weet u dan?’

‘Nou ja...’

‘U zei dat u iets weet. Dan moet u het zeggen.’

Van Eeghen zuchtte. ‘U bent wél op de hoogte van de ontwikkelingen in het vastgoed van de afgelopen jaren?’

‘De woningnood?’

De notaris glimlachte. ‘Juist. Te zeggen dat de prijzen navenant stegen,’ zei hij, ‘is nog mild uitgedrukt. Om die reden heeft de vereniging van Nederlandse notarissen samen met de NVM – excuses: de Nederlandse Vereniging van Makelaars – een poos geleden nieuwe wetgeving voorgesteld, die inmiddels door de Eerste Kamer is aangenomen en die voorziet in de mogelijkheid tot aanwijzing door gemeentes van bepaalde zogeheten ‘rode zones’, waarvoor een bijzonder regime geldt. Kortgezegd komt het erop neer dat in zulk een gebied, waaronder sinds maart de Amsterdamse binnenstad valt, neuzen vanaf een bepaalde grootte een kadastrale aanduiding krijgen. Het is allemaal netjes in het *Staatsblad* kenbaar gemaakt, heeft u dat dan niet gelezen?’

‘Een kadastra...’

‘Ja, ze gelden dus als vastgoed. En zo op het eerste gezicht lijkt uw neus inderdaad in aanmerking te komen. Ik vrees alleen,’ vervolgde de notaris, ‘dat uw geval laat zien dat de wet nog niet helemaal waterdicht is.’

‘Hoe dat zo?’

‘Ik zal het maar eerlijk zeggen: niemand van het notariaat had Airbnb in overweging genomen. Ook de advocatuur zat weer eens te slapen.’

‘Wacht even, u zegt dat iemand mijn neus heeft gekocht en vervolgens in appartementen heeft gesplitst en die nu verhuurt op Airbnb?’

Van Eeghen knikte.

‘Maar hoe is dat mogelijk zonder mijn toestemming? Ik ben toch de eigenaar? Ik wil helemaal niet dat mensen in mijn neus overnachten! Niet in het c-gedeelte, evenmin in het a- of b-gedeelte!’

‘Volkomen begrijpelijk, en u was inderdaad de eigenaar van Simons neus, maar ik vermoed dat hier het publieke belang een niet te onderschatten rol heeft gespeeld. En zoals we weten weegt dat in sommige gevallen nu eenmaal zwaarder dan het individuele.’

‘Op wiens gezag, dan?’

‘Een commissie.’

‘Wie zit daar dan in?’

De notaris glimlachte, en gaf na de volgende mededeling een knip-oog: ‘Ik vrees dat die informatie geheim is. Maar ik durf u wel te melden, vertrouwend op uw discretie, dat het mensen zijn die zich om het zo te zeggen bepaald niet onbetuigd laten, als u begrijpt wat ik bedoel.’

‘Totaal niet!’ riep Simon.

‘Goed. Naar verluidt is onlangs iemand toegetreden die bekendstaat om een uiterst ‘gepeperde mening’. Naar concrete namen durf ik niet eens te gissen. Het is een ingewikkelde en tijdrovende procedure, meneer De Jong.’ De notaris keek even op zijn horloge. ‘Samengevat: een voordracht vindt plaats door een stadsdeelcommissie, die op haar beurt wordt geadviseerd door een commissie van experts, in ieder geval een bioloog, een geograaf, de directeur van Artis en een door loting aangewezen lid.’

‘Dat is je reinste willekeur!’

‘Deels, het gaat immers slechts om één van de vier leden.’

‘Kijk,’ vervolgde de notaris, ‘u moet niet de context uit het oog verliezen, dit zou natuurlijk niet om het even waar kunnen gebeuren. In een plaats als... Noemt u eens wat.’

Simon schudde het hoofd. ‘Daar ga ik niet aan beginnen.’

‘Kom, niet zo flauw doen.’

Simon zuchtte. ‘Geldermalsen,’ zei hij toen.

‘Precies!’ zei de notaris. ‘Ikzelf dacht aan Dinxperlo, maar inderdaad, in Geldermalsen had dit vanzelfsprekend nooit kunnen gebeuren. Dat zal u toch met mij eens moeten zijn. Maar mijn collega’s en ik hadden, zoals ik zojuist al zei, misschien beter moeten inzien dat van de rode zones een perverse prikkel uit zou gaan. Neemt u van mij aan, meneer De Jong, deze wetgeving was zeer zeker niet bedoeld om speculanten de gelegenheid te geven om schaarse neuzen op te kopen en vervolgens te splitsen in appartementen voor de shortstayverhuur.’

‘Maar dat is wel het gevolg!’

‘Zeer ongelukkig. Toch kan het u vast niet helemaal verbazen dat ontzettend veel mensen juist uitermate tevreden zijn over deze wet. In diverse neuzen worden al gezinnen gehuisvest die anders naar een woning hadden kunnen fluiten. Gisteren nog eentje op de Ceintuurbaan, zo hoorde ik van een collega. Die mensen konden hun geluk niet op.’ Van Eeghen slikte: ‘Het is pijnlijk voor u, meneer De Jong, maar als gezegd: soms gaat het geluk van het collectief boven het ongeluk van het individu.’

Van Eeghen stond op. ‘Ik vrees dat u met dit ongemak zult moeten leren leven. Misschien moet u van de nood een deugd maken.’

‘Hoe dan?’

‘Dat is aan u. U moet vooral uzelf niet onderschatten.’

Simon onderschatte zichzelf niet. Thuis typte hij driftig een open brief aan de krant over het dilemma, vergezeld van concrete actiepunten die de discussie dienden aan te zwengelen, maar het stuk werd niet geplaatst. Pas nadat ook een aantal BN’ers hetzelfde was overkomen – onder anderen een oud-voetballer, een deelnemer aan een televisieprogramma en een presentator –, werd Simons geschiedenis, zoals wel vaker gebeurt in dit soort kwesties, opgepikt. Dat wil zeggen, speelbal van politieke discussie. Volgens een tweet van de SP toonde het geval aan dat je sommige belangen niet kon overlaten aan de vrije markt, ongeacht hoe hard de betreffende wetgeving nodig was gebleken, omdat dan de menselijke

kant verloren ging. Volgens de vvd mochten bijdragen aan een oplossing van de woningnood, hoe klein of groot ook, nooit ten koste gaan van individuele neuzen. Geert Wilders opperde om vooral islamitische neuzen te gebruiken. De ChristenUnie noemde de wet ‘niet constructief’, Volt toonde zich pessimistisch (‘zoiets werkt misschien in Nederland, maar het is Europees niet haalbaar’) en ook Thierry Baudet veegde in wat door sommigen een ‘scherpzinnig essay, misschien wel zijn beste tot nu toe’ werd genoemd de vloer aan met de wet, omdat die in de praktijk het aangezicht van de karakteristieke, koloniale grachtengordel zou verpesten, althans minstens ayurvedisch zou versnipperen; in een ronkend slot beschuldigde het Kamerlid het partijkartel van een heimelijk streven naar de vervanging van Nederland door een ‘Neusschappij.’

Maar voor Simon kwam deze discussie rijkelijk laat. Niet alleen was het stel uit Gemert al gauw teruggekeerd om alsnog het c-gedeelte te betrekken, niet veel later volgden in hun voetsporen een jong gezin uit Bussum van wie de ouders ‘de reuring van de grote stad’ misten (b-gedeelte) en een alleenstaande moeder met twee kinderen (a-gedeelte).

Wat hem restte was een peilloos diepe berusting.

lees het nieuwe nummer

Eerste Kamer

Alexander Rinnooy Kan

Never overstay your welcome. Van 2015 tot 2019 was ik lid van de Eerste Kamer, en ruim voordat die aanstelling afliep had ik al bedacht: vier jaar is voldoende. Zeventigplussers moeten hun plaats kennen, en die bevindt zich vooral achter de schermen.

Hoewel een Kamerlidmaatschap tegenwoordig te boek staat als uitputtend, zo niet gevaarlijk, heb ik veel geleerd van mijn tijd in Den Haag. Over allerhande onderwerpen, van esoterische pensioenconstructies tot en met het universitaire accreditatiebeleid. Over de regels van het staatsrecht, geschreven en vooral ongeschreven. Maar vooral over het functioneren van de democratische machine, het wetgevend proces waar zo veel maatschappelijke opwinding in uitmondt. Het is een voorrecht daarvan deel uit te maken, en om met een tevreden gevoel van mede-eigendom over het Binnenhof te lopen en bekende politici toe te knikken.

Hoe tegendraads dat ook klinkt, mijn vertrouwen in de stevigheid van het democratisch proces is in de loop van mijn Haagse jaren steeds verder toegenomen. De route van idee naar wet is weliswaar lang en ingewikkeld, maar dat is de makke van de democratie: het is nu eenmaal opzettelijk lastig gemaakt om ergens meerderheidssteun voor te verwerven, zelfs voor een uitstekend idee. Aanzienlijk eenvoudiger is het om een slecht idee snel om zeep te helpen.

Diezelfde asymmetrie is terug te zien in de verhouding tussen de rol van de regering en die van de oppositie. Ik ben zeker niet het enige Kamerlid dat aan het laatste meer plezier beleefde dan aan het eerste. *Her Majesty's Most Loyal Opposition* is een onvertaalbaar Engels begrip dat raakt aan de kern van de democratie: georganiseerd wantrouwen. Een

regeringspartij worstelt met haar loyaliteit aan iets veel tastbaarders: een regeerakkoord, waar nooit alleen maar mooie plannen in staan, maar ook lastig te verkopen compromissen, pijnlijke voornemens om te bezuinigen en andere hete hangijzers. De rol van de parlementaire politiek is nu eenmaal niet om continuïteit te bevorderen, maar om discontinuïteit te accommoderen.

De democratische machine kan tegen een stootje. De kwaliteit van de wetgeving, zo zeggen de deskundigen, is de laatste jaren niet echt toegenomen – ik heb zelfs een keer een echte spellingsfout ontdekt in een conceptwetstekst –, maar de Raad van State en ook de Eerste Kamer doen hun best en letten met wisselend succes op kwaliteit en uitvoerbaarheid. Dat hoeven ze gelukkig niet in hun eentje te doen. Niettegenstaande alle kritiek op de politiek is iedere deskundige in Nederland graag bereid om mee te denken over wat er wel of juist niet politiek geregeld zou moeten worden. Dat is geruststellend. De politiek wordt gretig verguisd en tegelijkertijd hoogst serieus genomen; de *convening power* van Den Haag is gigantisch. Zelfs de merkwaardigste nieuwe politieke partijen willen maar één ding: een plekje aan het Binnenhof.

Aan dat hof is voor de Eerste Kamer een aparte plek gereserveerd. In hun onversneden historische ruimtes – de oudste permanent parlementaire omgeving ter wereld – besteden senatoren tijdens de lunch in de Noenzaal (alleen al die naam) en ook daarbuiten meer aandacht aan elkanders inhoudelijke voorkennis dan aan hun eigen vervolgambities. Dat is elders aan het Binnenhof wel anders. Hoffelijkheid moge een achterhaald begrip lijken, het vat de bereidheid om elkaar in de Eerste Kamer serieus te nemen uitstekend samen. Dat verklaart ook het hulpeloze ongemak dat aldaar wordt veroorzaakt door een partij als de PVV: beleefde inhoudelijke interventies vanuit de andere fracties doen weinig om waanideeën over migratie en islamisering te bestrijden.

De speciale formule van de Eerste Kamer – vijfenzeventig parttime-politici met serieuze nevenfuncties – is in principe een bron van kracht. Van alle deskundigheid en ervaring in die slechts deels bejaarde hoofden

wordt echter maar beperkt gebruikgemaakt. De Nederlandse senaat kan nog iets leren van het Engelse Hogerhuis, waar *Select Committees* met grote regelmaat gezaghebbende rapporten uitbrengen over actuele politieke thema's – en dat mag best wat kosten. De Eerste Kamer gaat er liever prat op in haar soort de goedkoopste ter wereld te zijn; een curieuze prioriteit. Extra zorgwekkend is dat juist de maatschappelijke verankering van de Eerste Kamerleden regelmatig ter discussie staat door verdenkingen van belangenverstrengeling en streven naar eigen gewin. Onlangs is de integriteitscode van de Kamer aangescherpt, maar geen enkele code kan vermijden dat welkome deskundigheid en onwelkome beïnvloeding elkaar zullen blijven tegenkomen in een grijze zone die het wantrouwen zal blijven voeden van wie graag wantrouwend wil zijn. Zo dreigt de bron van kracht nu te verworden tot een bron van kwetsbaarheid.

Is de Eerste Kamer niet 'te politiek' geworden? Die vraag kreeg ik met grote regelmaat. Hij vloeide voort uit het verschil in de stemverhoudingen tussen de Tweede en de Eerste Kamer, waardoor een meerderheidscoalitie in de Tweede Kamer plotseling een Eerste Kamerprobleem kon krijgen. Strikt gesproken maakt dat voor de praktijk van de Eerste Kamer niet veel uit: de benodigde extra onderhandelingen met een liefst constructieve oppositie worden toch in de Tweede Kamer gevoerd. Maar het regeerakkoord lijkt de laatste jaren wel een steeds zwaarder stempel te zetten op de Eerste Kamer-discussies. Ooit liet de Eerste Kamer het politieke oordeel graag over aan de overkant van het Binnenhof en concentreerde zij zich op de klassieke vragen van kwaliteit, uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en consistentie. Die vragen zijn politiek niet kleurloos, maar ze vormen wel een veilige afbakening van het werkterrein. Op die basis werd menig minister het vuur na aan de schenen gelegd, in hoffelijkheid, maar onverbiddelijk. Misschien zou de Eerste Kamer moeten overwegen die klassieke rol weer wat meer op te zoeken. De recente Toeslagenaffaire biedt daartoe een extra aanleiding. Menig wetsvoorstel dat de Eerste Kamer bereikt vertoont sporen

van haastige afhandeling en slecht doordachte amendering. Een streng, deskundig perspectief op wat die slordigheid onder burgers en bedrijven zou kunnen aanrichten kan veel ellende voorkomen. Bovendien kan het helpen om de achterdocht over mogelijke dubbelrollen van senatoren te bestrijden.

Mijn eigen partij, D66, koesterde van meet af aan begrijpelijke bezwaren tegen de Eerste Kamer, alleen al vanwege de vreemde getrapte verkiezingswijze. Een laatste moment van herbezinning op een al bijna afgerond wetsvoorstel is niettemin nuttig en komt in elk fatsoenlijk staatsbestel voor. Natuurlijk, de Raad van State zou dat ook kunnen doen, of een rechter die toetst aan de grondwet – een route die Nederland zichzelf vreemd genoeg nog steeds niet heeft gegund. Maar de Eerste Kamer, hoe vreemd ook gekozen, biedt naast een dergelijk technisch oordeel ook ruimte voor een finale politieke afweging. En dat kan voor heikele kwesties een nuttige en alleszins te koesteren bijdrage opleveren aan het veelbeproefde publieke theater van onze democratie.

lees het nieuwe nummer

Auteurs in dit nummer

SASHA ANDERS (1985) – Verzamelt graag verhalen, want die liggen op straat – net als fossielen en dode vogeltjes. Geboren als vrouw voelt hen zich vaak een jongetje van acht. Sasha woont in het midden van het land en werkt voor een investeringsfonds. *Onze zoon* is hun prozadebuut.

GEERT CORSTENS (1946) – Oud-rechter en hoogleraar, laatstelijk president van de Hoge Raad der Nederlanden. Schreef talloze artikelen en diverse boeken, o.m. *De rechtsstaat moet je leren*. Dat verscheen in 2020 in een herziene versie als *De rechter grijpt de macht en andere misverstanden over de democratische rechtsstaat*.

ANIKA FRANKE (1985) – Duitse boskabouter in Oost-Nederland. Geniet van de lente: alles groeit, de muggen prikken. Won de Fiep Westendorp Stimuleringsprijs. Werkt met studenten op de AKI in Enschede, met de illustratoren op ARTEZ in Zwolle. Zingt en speelt in een kindvriendelijke punkband.

ARNON GRUNBERG (1971) – Schrijver. Ontving o.m. de Anton Wachterprijs, de F. Bordewijk-prijs, tweemaal de Gouden Uil, tweemaal de AKO Literatuurprijs, de Libris Literatuur Prijs, de Constantijn Huygens-prijs, de Frans Kellendonk-prijs, de Gouden Ganzenveer en deze maand de P.C. Hoofd-prijs.

JOHN-ALEXANDER JANSSEN (1984) – Romanschrijver en historicus. Won in 2014 de Prix de Paris. Debuutroman *Een verhaal uit de Zonnestad* (2017) won de Bronzen Uil Publieksprijs voor beste debuut. In 2019 verscheen *Trocadéro* (2019). In mei 2022 verschijnt de nieuwe roman *Va-Banque*.

DELPHINE LECOMPTE (1978) – Won met debuutbundel *De dieren in mij* (2009) de C. Buddingh'-prijs. Nadien verschenen o.m. *Vrolijke verwoesting* (2019) en in 2021 de prozaboeken: *Beschermvrouw van de verschoppelingen I en II*. Schrijft een wekelijkse column voor *Humo*.

HANS VAN PINXTEREN (1943) – Dichter, vertaler, essayist. Publiceerde naast vertalingen tien bundels met poëzie. Werkt aan bundel met autobiografische essays en verhalen, werktitel: *De beweging van de weg*.

ALEXANDER RINNOOY KAN (1949) – Emeritus hoogleraar UVA. Was o.m. voorzitter van VNO-NCW en SER, lid van de raad van bestuur van ING, Eerste Kamerlid voor D66. In 2018 verscheen *Bordjes duiken* – alexanderrinnooykan.nl

HEDWIG SELLES (1968) – Schrijfster en dichter. Publiceerde bundels en in tijdschriften als *De Gids*, *Tirade* en *Hollands Maandblad*. In 2021 verscheen de bibliothele uitgave *In het Krijt bij de aarde*. Selles' debuutroman (werktitel *Niet mijn lichaam*) verschijnt augustus 2022 (Uitgeverij Vrijdag).

MARIJN SIKKEN (1990) – Debuteerde in 2017 met de roman *Probeer om te keren*. Werkt aan een tweede roman. Verhalen in o.m. *Tirade*, *De Revisor* en *De Optimist*, waar ze jarenlang in de redactie zat.

TYCHE TJEBBES (1982) – Schrijft proza en poëzie. Werk verscheen in o.a. *Hollands Maandblad*, *Deus Ex Machina*, *De Optimist*, in de bundel van *De Gedichtenwedstrijd* en op de website van *De Revisor*.

HOLLANDS Maandblad

Redactie: David Garvelink

Redactieraad: Gerard van Emmerik, Beatrijs Ritsema, Mark Boog en Merijn de Boer

Vormgeving: Steven Boland

Correctie: Tessa Sparreboom

Copyright: Auteursrecht voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door subsidie van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, thans Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Redactiesecretariaat: Hollands Maandblad • Postbus 59.752 • 1040 LG Amsterdam •
Tel. 020-6175955 • info@hollandsmaandblad.nl (niet voor kopij)

Ingezonden bijdragen worden niet retour gezonden, u krijgt antwoord per e-mail.

Uitgever: Stichting Hollands Maandblad, p/a Bilderdijkkade 63-b • 1053 VJ Amsterdam

Abonnementen: 12 nummers per kalenderjaar, prijs per jaargang € 92,50 •

Proefabonnement (3 nummers) € 27,50 Abonnementen die niet één maand voor afloop van de abonnementsperiode zijn opgezegd, worden automatisch verlengd

Opgave: S.P. Abonneeservice • Postbus 105 • 2400 AC Alphen aan den Rijn.

Telefoon tijdens werkdagen van 9.00-17.00 uur: 088-1102052.

Een acceptgiro voor betaling volgt

Losse nummers: € 7,95 • dubbelnummers € 9,90 • Verkrijgbaar bij de boekhandel of door bestelling via www.hollandsmaandblad.nl dan wel per mail: HollandsMaandblad@spabonneeservice.nl